

Jerzy Hausner

Miasto-Idea – w kierunku rozwojowej okrężności

Opracowanie graficzne: Karolina Wróblewska-Leśniak

Motto

fot. Danuta Węgiel

*Gdy wyobraźnia śpi, rozum
rodzi banały*

*Zanim powstanie mapa,
musi się pojawić narracja*

Przemysław Czapliński
Poruszona mapa, 2016

Poszukiwanie nowych idei ekonomicznych i rozwiązań gospodarczych będzie łatwiejsze, jeśli w inny niż powszechnie przyjmowany sposób spojrzysz na współczesne wielkie miasta

Zamiast myślenia o mieście idealnym, zastanawiamy się jak kierunkować rozwój konkretnych miast, które w tym celu muszą sformułować swoją ideę

Każde miasto, aby mogło się rozwijać musi określić swoją ideę – specyficzny dla tego miasta proces wykorzystania jego potencjału rozwojowego i generowania wartości

Nie jest to zatem model rozwoju miasta, ale normatywnie ujęte i empirycznie osadzone podejście do jego rozwoju – koncept a nie formuła

Źródło: http://www.palmanova.it/en/palmanova_storia.php

Dwa rodzaje współzależności

- współzależność eksploatacyjna – synchroniczna
- współzależność rozwojowa – diachroniczna

Oportunizm rodzi współzależność eksploatacyjną. Tylko relacyjność (partnerstwo) generuje współzależność rozwojową. Ta druga ma diachroniczny charakter. Nie sprowadza się do powtarzalnych sprzężeń synchronicznych. Nie jest tylko prostą, powtarzalną i schematyczną interaktywnością, ale nieustającym przeobrażeniem się jej uczestników. Ma jednocześnie wymiar przestrzenny i czasowy. Tworzy specyficzną społeczną czaso-przestrzeń.

Terytorium i przestrzeń

Terytorium jest wyznaczonym i zagospodarowanym fragmentem ziemi. Jest więc w ten czy inny sposób ograniczone przez ludzi, nawet jeśli te granice są przesuwalne. Przestrzeń jest z natury otwarta i jeśli ją ograniczymy staje się terytorium. To jednak nie znaczy, że znika. Ponieważ jej istnienie jest fenomenem społecznym a nie fizycznym. Jest ludzkim sposobem ujmowania świata. Odnosi się tak do obiektów, jak i ludzi oraz pozwala uchwycić zachodzące lub mogące zachodzić między nimi relacje. Istnieje o ile jest pomyślana i wyobrażona.

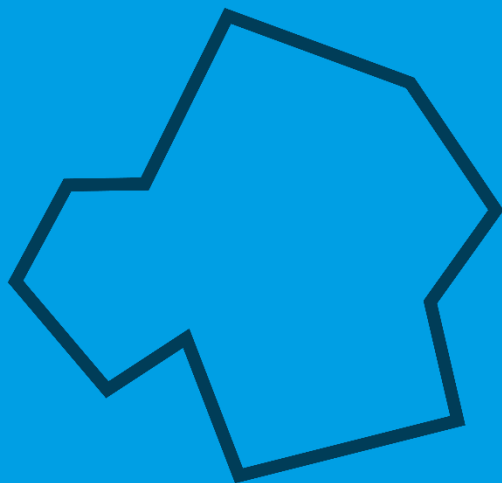

Wymiary przestrzeni

1. Przestrzeń fizyczna – granice sztywne
2. Przestrzeń wymiany – granice płynne
3. Przestrzeń dyskursu – granice lotne

Rodzaje przestrzeni

PRZESTRZEŃ FIZYCZNA

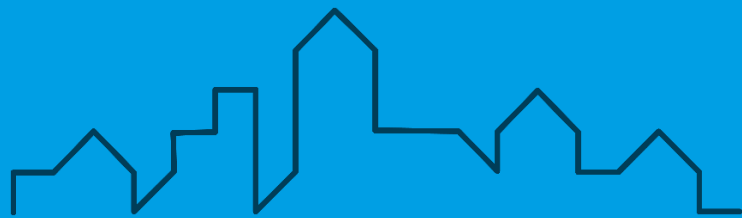
PRZESTRZEŃ WYMIANY

PRZESTRZEŃ DYSKURSU

URBS i CIVITAS

URBS

CIVITAS

Czym zatem jest idea miasta? To specyficzny dla niego proces wytwarzania wartości. Jego uchwycenie wymaga dostrzeżenia że miasto jest nie tylko przestrzenią fizyczną (przedmiotową, zagospodarowaną materialnie, cywilizacją), ale równocześnie społeczną (podmiotową, interaktywną, kulturą)

Jeśli miejscy planiści nie dostrzegają i nie rozumieją, wszystkich wymiarów przestrzeni miejskiej rozumianej jako URBS i CIVITAS jednocześnie, to projektowanie miasta zatracą swoją ideę

Skalowanie przestrzeni i rozwój miasta

- dopiero wprowadzając do formowania wielowymiarowej przestrzeni wymiaru czasu otwieramy ścieżkę rozwoju – ścieżkę do przyszłości
- potrzebujemy diachronii, aby móc zmierzać do synchronii
- bez tego miasto może się rozrastać, ale nie rozwijać
- ale jeśli się tylko rozrasta, to zawsze doprowadzi to do katastrofального zachwiania równowagi i zapaści

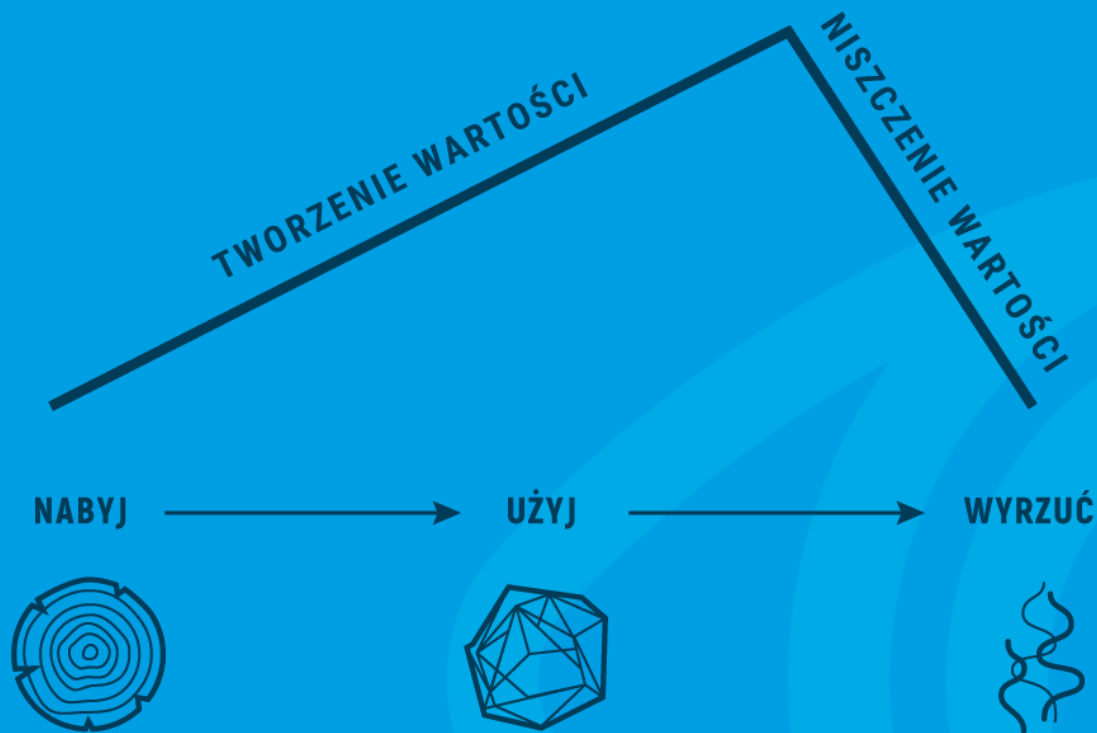
Podstawowy ciąg myślowy

**Przestrzeń – wielowymiarowe skalowanie przestrzeni –
dyskurs strategiczny – czasowe skalowanie przestrzeni –
kształtowanie relacji między aktorami społecznymi –
rozwój**

Taka conceptualizacja pozwala ująć kształtowanie
struktury terytorium jako przekształcanie relacji
społecznych

Wartość w gospodarce linearnej

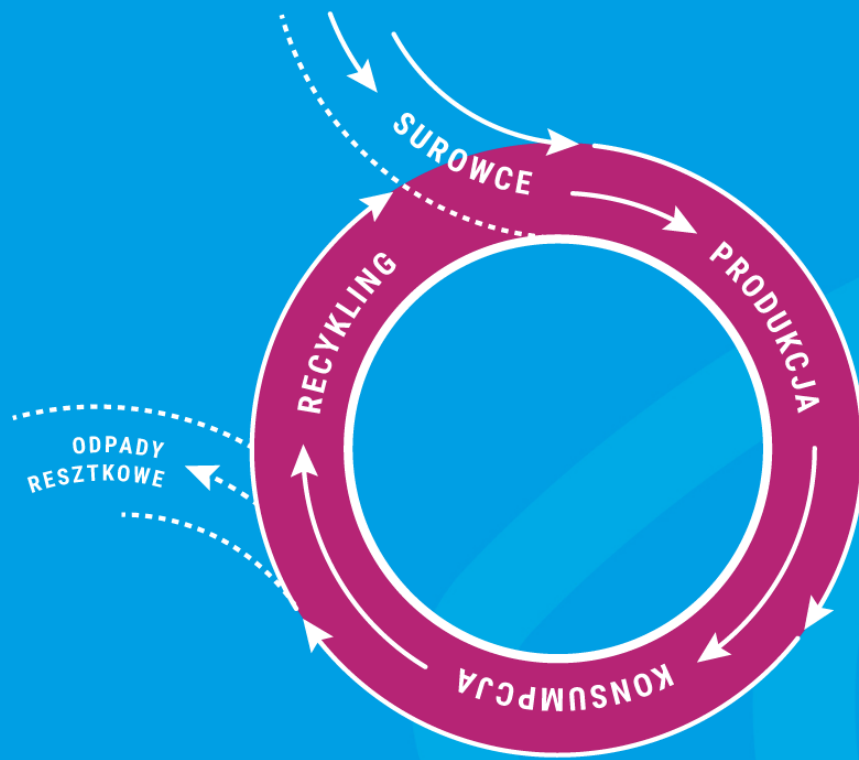

Gospodarowanie linearne

- stanowi kwintesencję oportunistycznej gry rynkowej
- gra się o ogranie konkurenta
- jeśli pojawia się współdziałanie to jako postępowanie taktyczne, mające na celu osłabienie konkurenta
- gra oportunistyczna jest krótkookresowa – liczy się tylko to co teraz
- jej uczestnicy to gospodarcze single
- marketing to skracanie drogi produktu na śmietnik

Gospodarowanie w obiegu zamkniętym

Gospodarowanie w obiegu zamkniętym

- gospodarowanie w obiegu zamkniętym jest najprostszą gospodarki cyrkularnej
- firmy łączą się w skupiska wynikające z logiki określonego procesu technologicznego
- przy czym najprościej taki proces domykać w pojedynczej organizacji
- takie skupiska mogą z powodzeniem działać w polu oportunistycznej gry rynkowej i zasadniczo nie zmieniają jego natury
- **obieg zamknięty tworzy pętlę (loop) i implikuje powtarzalność**
- nie jest możliwa gospodarka o pełnym obiegu zamkniętym

Szczególne cechy gospodarki o obiegu zamkniętym

- jest bardziej pracochłonna niż wydobywanie surowców
- wynagrodzenia są w niej przeciętnie niższe
- jest energochłonna
- często kosztuje więcej niż przysparza korzyści ekonomicznych
- korzystają na niej głównie duże firmy
- korzyści jednych (w jednym miejscu) są często okupione stratami innych (w innych miejscach)
- nie można na niej oprzeć wzrostu gospodarczego, bo nie będzie dość odpadów

Circularity index

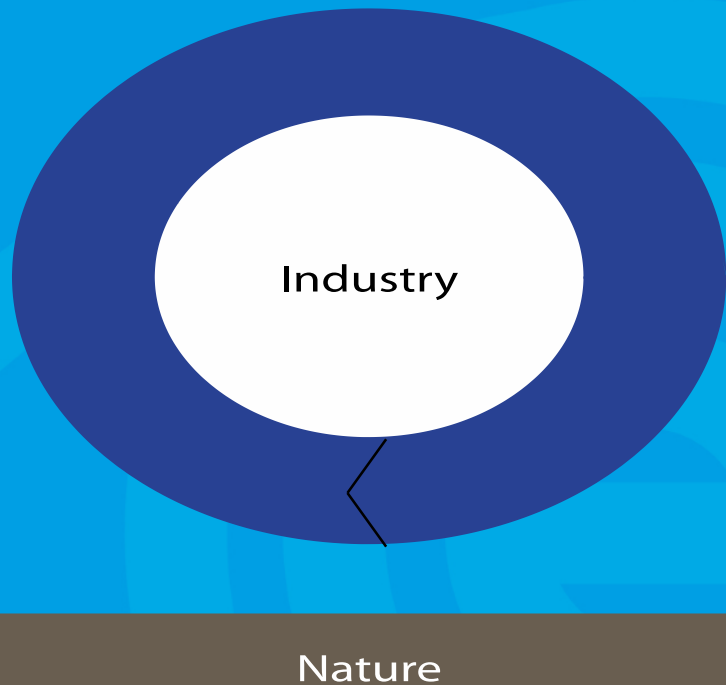
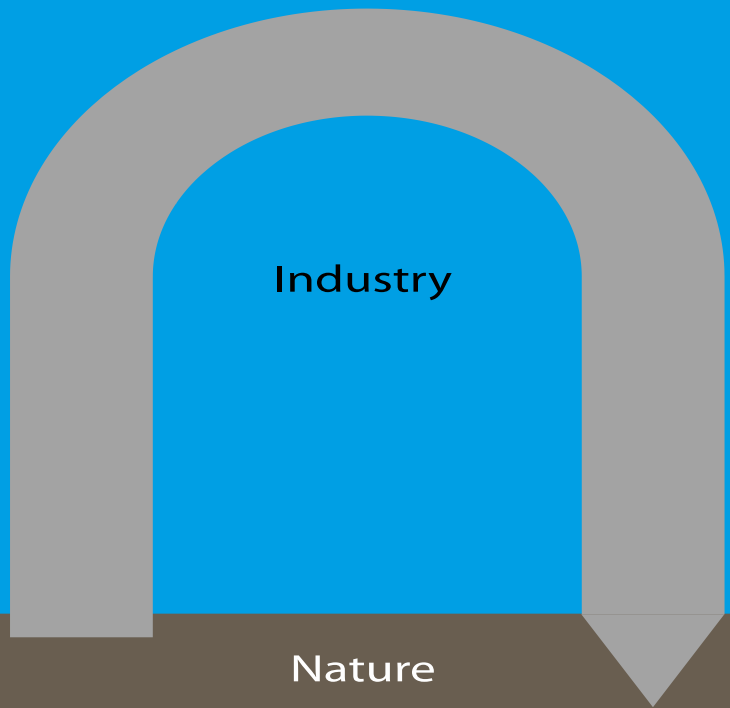
	Steel	Concrete	Plastic	Paper	Aluminum
α	0.2	0.02	0.09	0.38	0.21
β	0.69	0	0.75	0.11	0.96
Circularity Index, CI	0.14	0	0.07	0.04	0.20

$$\text{Circularity Index, CI} = \alpha\beta$$

Current material loops
are still far from circular

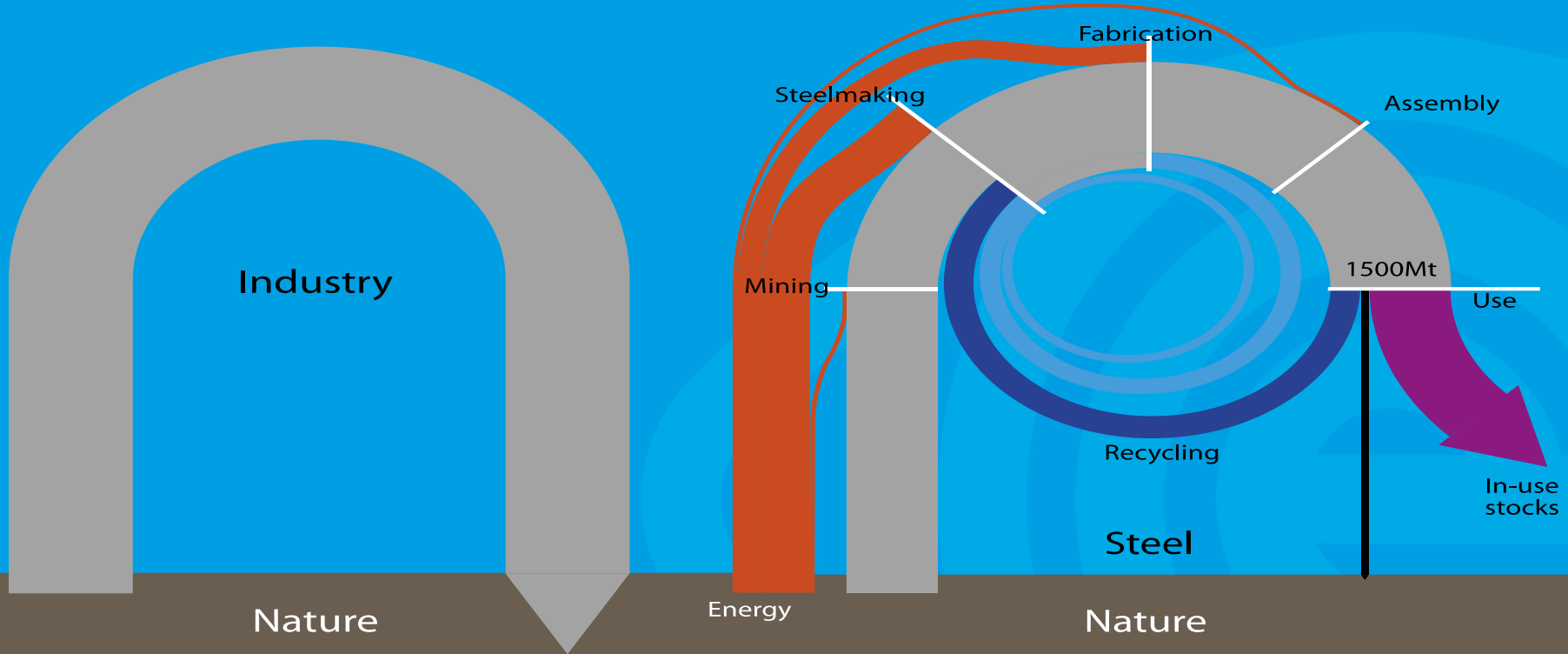

An elegant solution ... (by Jonathan Cullen 2017)

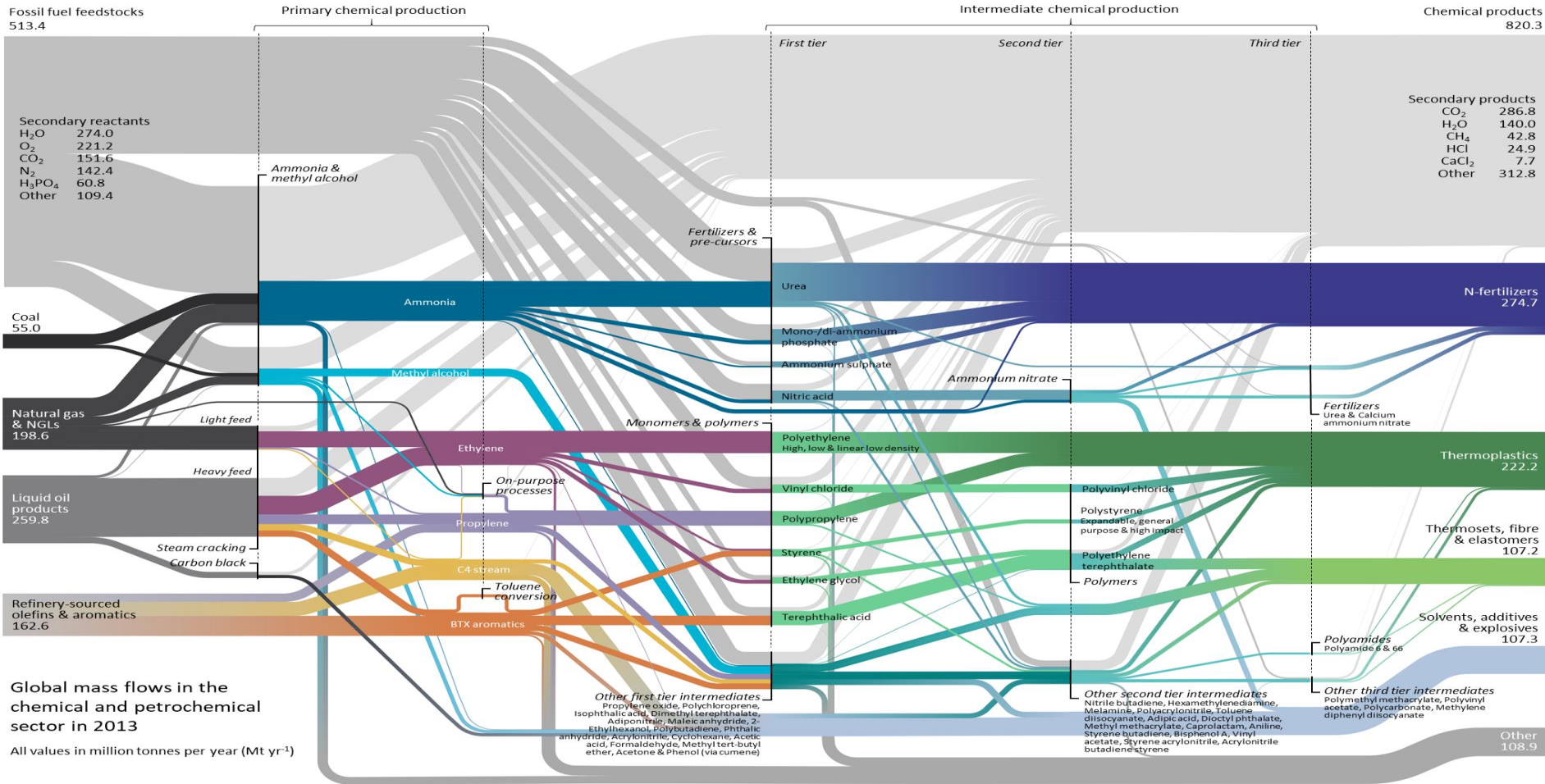

... the current reality (by Jonathan Cullen 2017)

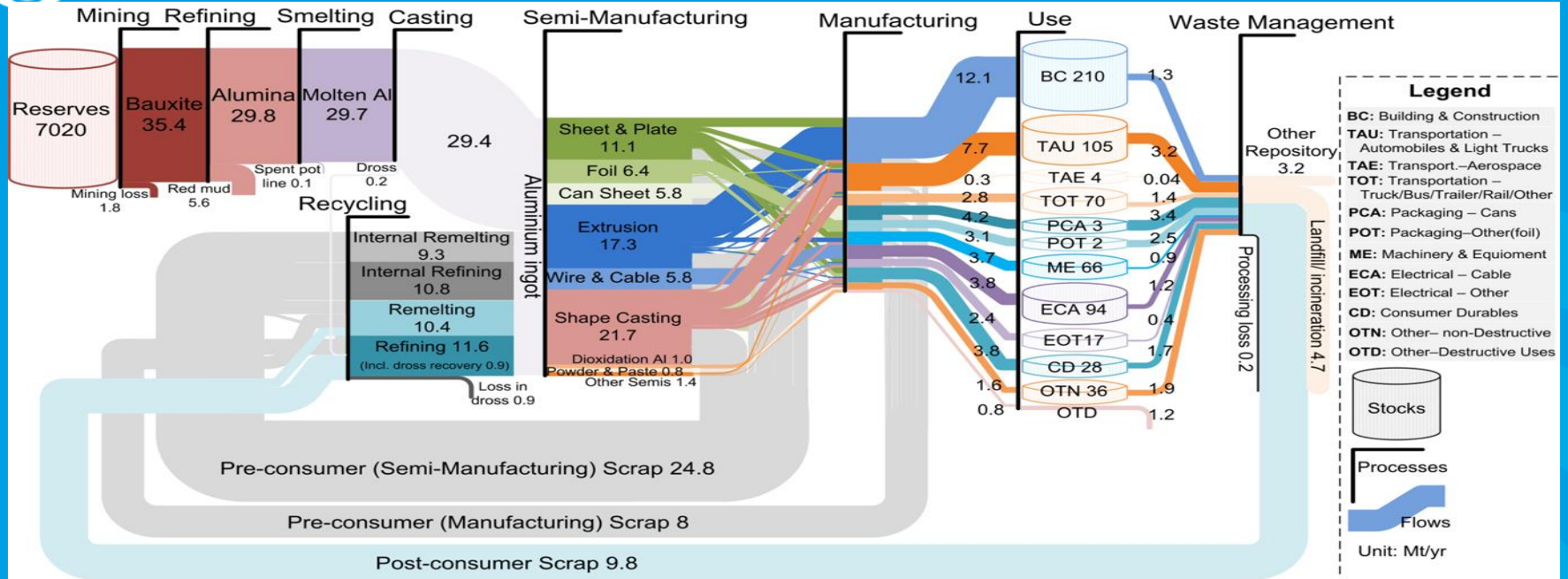
Mapping resource flows : petrochemicals

aluminium

Global anthropogenic aluminium cycle in 2009

Source: Liu, Bangs, and Müller 2012: Nature Climate Change

Gospodarka o obiegu zamkniętym - wnioski

- występowanie krótkich i długich pętli
- potrzeba przejścia od projektowania procesów do projektowania systemów
- gospodarowanie linearne i o obiegu zamkniętym będzie współistnieć
- gospodarowanie o obiegu zamkniętym łagodzi konsekwencje wynikające z gospodarowania linearne i oportunistycznej gry rynkowej, ale ich nie przewyższa
- oczekiwania wobec gospodarowania w obiegu zamkniętym są wygórowane i naiwne – to może być tylko środek a nie cel
- i jak każdy środek musi być stosowany z namysłem i umiarem

W kierunku relacyjnej gry rynkowej

- myślenie i przemianę trzeba zacząć od firmy – Firma-Idea
- ekonomia wartości – open eyes economy
- istotne jest szczególnie dostrzeżenie różnicy między zasobami (*stocks*) oraz strumieniami, które generują (*flows*)
- to bowiem implikuje dostrzeżenie różnicy między efektywnością operacyjną (instrumentalną) i efektywnością strukturalną
- szersze rozumienie gospodarki cyrkularnej – gospodarka okrężna

Potrójna helisa

 Władza publiczna

 Biznes

 Uniwersytet

+ LUDZIE

Potrójna helisa

Gospodarowanie okrężne – rozwój gospodarczy

SPIRALA ROZWOJU

- tu się pojawia wymiar czasu
- spiralność stwarza nowe możliwości działania, bowiem działanie spirali rozwoju oznacza kreowanie nowych dotychczas nie występujących relacji społecznych
- to nie jest pętla, to nieodwracalna rozwojowa zmiana

Miejska gospodarka okrężna w Krakowie – I przykład

Co mamy teraz?

- rozbudowana struktura akademicka
- bardzo duża liczba studentów
- wiele centrów usług biznesowych – I miejsce w Europie
- rosnąca liczba relatywnie dobrze opłacanych miejsc pracy
- ciągle jednak daleko do rozwojowej okrężności:
eksploatowanie dostępnych zasobów, przy bardzo umiarkowanym ich pomnażaniu i podnoszeniu ich jakości

Miejska gospodarka okrężna w Krakowie – I przykład

Do czego powinniśmy dążyć?

Brakujące wiązania w procesie wytwarzania wartości:

- biznesowe centra R+D
- ich współpraca naukowo-badawcza z uniwersytetami
- wspólne generowanie wiedzy
- wyższy poziom kształcenia – wyższy poziom kompetencji
- efekt rozwojowy: podniesienie jakości procesów wytwórczych, oraz znacznie wyższy potencjał rozwojowy miasta

Często uważa się, że innowacyjność jest procesem polegającym na przekształceniu istniejących możliwości w nowe idee i wprowadzenie ich do praktycznego zastosowania. A nam się wydaje, że jest odwrotnie: potrzebujemy nowych idei, w tym przypadku idei rozwoju danego miasta, aby móc dostrzec i sięgnąć praktycznie po istniejące potencjalnie zasoby i możliwości

OPEN EYES ECONOMY SUMMIT

14-15 LISTOPADA 2017

ICE KRAKÓW

